

پاسخ فرزند آیت‌الله طالقانی به ابراهیم یزدی

۱۴ آذر ۱۳۹۳ ساعت ۲۲:۲۶

سیدمهدی طالقانی در نشست نقد و بررسی شناخت‌نامه تصویری آیت‌الله طالقانی گفت: برخی‌ها فضولی می‌کنند که ما آیت‌الله طالقانی را بزرگ کردیم باید شعورش را داشته باشند که طالقانی قبل از سال ۴۰ اهل مبارزه بوده است.

تابستان ۱۳۹۳ شناخت‌نامه تصویری آیت‌الله طالقانی به نام طلایه‌داران بیداری به اهتمام محمد رضا کائینی و نشر شاهد چاپ و منتشر شد به زمستان نرسید کتاب نایاب شد و استقبال از کتاب موجب شده است نشست با حضور مهدی طالقانی فرزند آیت‌الله طالقانی و محمدرضا کائینی برگزار کنیم تا رمزگشایی شود دلیل استقبال از این کتاب تاریخی چه بوده است.

*هدف شما از انتشار شناخت‌نامه تصویری آیت‌الله طالقانی طلایه‌داران بیداری چه بود؟

طالقانی: مجموعه عکس‌های از مرحوم پدر داشتیم که چهار - پنج سال پیش یک نفر از بستگان سببی آمد و اصرار کرد عکس‌ها را به ما بدهید یک نسخه از آن بگیرم و بعد برمی‌گردانم. عکس‌ها را به فامیل عزیز دادم بعد از مدتی، از او سراغ عکس‌ها را گرفتم. گفت: عکس‌ها را به یک عکاسی حوالی پارک ساعی برای چاپ مجدد دادم اما متأسفانه عکاسی دچار سانحه آتش‌سوزی شد و عکس‌ها آتش گرفت.

خیلی متأسف شدیم که عکس‌های با زحمت جمع‌آوری کردیم از بین رفت اما بعد از مدتی دیدم یکسری از عکس‌ها که من کنار آقا بودم مانند اورکتی که مرحوم طالقانی تنش کرد منتشر شد بدون اینکه من در عکس باشم برخی عکس‌ها کم و بیش در مجلات گوناگون منتشر می‌شد و عجیب به نظر می‌رسید عکس‌های که سوخته چگونه در نشریات چاپ و منتشر می‌شود؟. بعد عکس خود من در آن سانسور می‌شد اما به هر حال برخی از این عکس‌ها منتشر می‌شد.

با اتفاق آقای کائینی به فکر افتادیم که عکس‌های که از پدر داریم را منتشر کنیم دو تا سه مطلب داشتیم که سردار انصاری به جای خامه‌یار معاونت فرهنگی بنیاد شهید شده بود و در جلسه‌ای که با ایشان داشتیم در آن جلسه پیشنهاد کردم و قرار بود سریالی در مورد آقای طالقانی ساخته شود و تهیه‌کنندگان هم در جلسه حضور داشتند و یکی از تهیه‌کنندگان علاقمند بود برای کارگردانی این سریال سرمایه‌گذاری کند. منتها عجیب این است که هر نهادی به آیت‌الله طالقانی می‌رسد بودجه ندارد نه بنیاد شهید، نه صدا و سیما. انصاری آن زمان قول مساعد داد که سریالی ساخته شود، مجله «شاهد یاران» که شناخت‌نامه مفصلی را

که برای آیت‌الله طالقانی منتشر شده بود به چاپ مجدد برساند که تجدید چاپ شد و به چاپ پنجم رسید به هر حال این کتاب ماند و مدیریت فرهنگی عوض شد. قبل از اینکه آقای صادقی به عنوان مدیر معاونت فرهنگی بر سرکار بیاید آقای مازنی مدیر بود با ایشان جلسه داشتیم و گفتند کتاب پرهزینه‌ای است ولی چشم چاپ می‌کنیم.

به هر حال به همت آقای کائینی حدود ۵۰۰ عکس از آقای طالقانی جمع‌آوری شد که قرار شد از این عکس‌ها آنهایی که رنگی است سیاه و سفید شود و با کیفیت عالی چاپ شود.

به هر حال با توجه به گرانی کاغذ و نبود آن، بنیاد شهید همتی کردند و من از او تشکر می‌کنم و عکس‌ها را بازسازی کردند و عکس‌ها دسته‌بندی شد از جوانی آقا تا مبارزات و زندان و تا بعد از انقلاب موضوعات پشت سرهم و براساس دوره‌های زندگی آقا منتشر شد. اما الان مردم مراجعه می‌کنند که شناخت‌نامه تصویری آقا را از کجا تهیه کنیم چاپ اول کتاب تمام شد. به نظرم اگر قیمت شناخت‌نامه بالاتر هم ببرند باز مردم استقبال می‌کنند.

بنیاد شهید تصمیم گرفت هر سال یک کتاب فاخر چاپ کند و کتاب فاخر امسالش کتاب شناخت‌نامه بود.

کائینی: یک نکته‌ای که باید گفته شود این است جمع‌آوری یک کتاب عکس بسیار سخت‌تر از تحقیق نوشتاری است شما سوژه‌ای به من می‌دهید من در به مدت یک ماه می‌توانم کتاب به شما تحویل بدهم ولی برای جمع‌آوری یک کتاب عکس باید بگردم و هر کس از این شخصیت عکس دارد - آن هم شخصیتی که ممنوعیتی از نظر سیاسی مواجه بوده است - پیدا کنم مجاب‌اش کنم که عکسش را در اختیار من بگذارد تا من پازل کتاب را تکمیل کنم.

بنابراین تألیف یک کتاب عکس نسبت به کتاب نوشتاری بسیار سخت‌تر است برخلاف تصور برخی افراد که فکر می‌کنند برای جمع‌آوری کتاب عکس، عکس را کنار هم قرار می‌دهند می‌شود کتاب عکس اما اینگونه نیست.

متأسفانه ساده فرض کردن جمع‌آوری کتاب عکس موجب شده است بخشی از اسناد تصویری انقلاب اسلامی جمع‌آوری نشود همانگونه که برخی زمانی فکر می‌کردند سخنرانی کردن نشان بی‌سوادی است می‌گفتند آدم ملا که منبر نمی‌رود به همین دلیل شهید مطهری که سخنرانی می‌کرد را بی‌سواد می‌دانستند.

در عرصه پژوهش تاریخی فکر می‌کنند جمع‌آوری عکس خیلی علامت بی‌سوادی یا بیکاری است و مدعی‌اند که اگر قادرند کتاب بنویسند وقتی کتابی را که نوشتند می‌بینید مشاهده می‌کنید همه کتاب بدون هیچ خلاقیتی فقط جمع‌آوری و گردآوری است که از متن‌های موجود استفاده کرده‌اند.

هر کدام از این عکس‌ها دست یک نفر بوده است و هر کدام از افراد برای ارائه عکس برای کتاب یک بهانه می‌آورند مضاعف بر این

که بزرگترین سند آیت‌الله طالقانی در انحصار هیچ جناحی نیست.

همین کتاب اسناد است وقتی کتاب را ورق می‌زنید متوجه می‌شوید این آدم در طول زندگی خود به خاطر هدف متعالی که داشت از جمله نهضت بازگشت به قرآن، مبارزه با استبداد و استعمار، نهضت آزادی خواهند، تقریباً با همه گروه‌ها بوده است و در این کتاب سعی شده است هیچ‌گونه سانسوری نباشد جز یک گروه که خود خانواده حساسیت داشتند و فکر کردیم چاپ کتاب را با مشکل می‌کند و البته عکس آیت‌الله طالقانی با آن گروه در «شاهد یاران» منتشر شد من خودم قصد داشتم منتشر کنم تا هیچ گروهی نتواند آیت‌الله طالقانی را به خود منتصب کند.

برخی متوجه شدند که آیت‌الله طالقانی به گروهی که امروز خودی می‌نامیم همان اندازه رابطه داشته است و با جریانی که غیر خودی محسوب می‌شوند. اساساً آن خط‌کشی‌ها آن زمان وجود نداشت. این شناخت نامه صد برابر منبری است که گفته شود آیت‌الله با همه ارتباط داشت تأثیر دارد.

چون سند و تصویری وجود دارد که آیت‌الله طالقانی با همه گروه سیاسی ارتباط داشت ضرورت این کتاب مستند کردن سند عینی است حرف بزنیم می‌گویند دارد مصادر به مطلوب می‌کنند ولی عکس نشان دهنده این ارتباط است.

طالقانی: برخی‌ها که فضولی می‌کنند و مدعی می‌شوند و ما آیت‌الله طالقانی را بزرگ کردیم باید شعورشان را داشته باشند که طالقانی قبل از سال ۴۰ اهل مبارزه بوده است آیت‌الله طالقانی در سال ۱۳۱۸ مبارزه را شروع کرده است که شما آن زمان محلی از اعراب نداشتید.

✽ اشاره‌تان به کدام سخن و چه کسی است؟

آقای دکتر یزدی چنین سخنی گفته بودند.

✽ آیا برای مخاطبی که از نسل امروز است و شناختی ندارد بهتر نبود علاوه بر عکس از متن نیز استفاده می‌کردید؟

محمدرضا کائینی روزنامه نگار و تاریخ‌پژوه

کائینی: استاندارد انتشار مجموعه عکس‌های تاریخی همین‌گونه منتشر می‌شود به طور مثال مجموعه عکسی که شخصیت گوناگون تاریخی مانند گاندی و نهرو منتشر شده است همین‌گونه بوده است. اگر از متن نیز استفاده می‌کردیم کتاب را به جنگ تبدیل می‌کرد. عکس‌ها اگر به طور درست کنار هم قرار گیرند نشان دهنده واقعیت تاریخی است.

طالقانی: عکس‌ها سند تاریخی است که نمی‌گذارد از یک شخصیت تاریخی مصادر به مطلوب شود آیت‌الله طالقانی متعلق به عامه مردم است حتی برخی از دوستان در نهضت آزادی بودند به ایشان پیشنهاد کردند شما وابستگی حزبی نداشته باشند حتی دکتر جعفری به ایشان گفتند آیت‌الله طالقانی گفتند نظر من نیز همین است.

کائینی: عکس‌ها در این مجموعه با توجه به سیر زندگی آیت‌الله طالقانی کنار هم قرار گرفته است. با توجه به حرف‌های که هست بهترین سند تاریخی است چندبار با هر ابزار از جمله نوشتن و سخنرانی تاکید شد از مصادر به مطلوب آقای طالقانی و شخصیت تاریخی بپرهیزید برخی آدم‌ها گوش نمی‌کنند انگار مأموریت دارند. مجموعه عکس بهترین سند تاریخی است که می‌تواند از مصادره به مطلوب جلوگیری کند.

*جالبترین واکنش که از انتشار کتاب داشتید چی بوده است؟

درخواست بسیاری داشتیم که کتاب را می‌خواستند و برخی دوستان دیگر ما را تشویق کردند که این کار را ادامه بدهیم حتی پیشنهاد دادند فراخوان داده شود تا هر کس عکسی از مرحوم پدر دارد در اختیار بگذارد.

* آیا می‌خواهید در چاپ بعدی عکس‌ها را هم اضافه کنید؟

فعلاً که حرف چاپ دوم کتاب هست بدون اضافات.

چون در این شناخت‌نامه ۵۰۰ عکس منتشر شده است که عکس کمی نیست ما علاقمند هستیم که با توجه به الزامات نشر شاهد عکس‌ها را به مجموعه اضافه کنیم تا اینجا که با هر جان‌کندی کتاب را منتشر کردیم معمولاً دستگاه‌ها فرهنگی ما صرفاً به کار نمایی فاقد محتوا بیشتر علاقمند هستند ولی همین مجموعه با ۵۰۰ عکس قابل توجه است.

طالقانی: اگر فراخوان عکس داده شود یک مجموعه عکس اضافه می‌شود که نمی‌شود از آن گذشت باید به گونه‌ای اضافه شود.

کائینی: ۴۰ تا ۵۰ عکس دست من است ۴۰ تا ۵۰ عکس دیگر دست آقای طالقانی که اگر به کتاب اضافه شود مجموعه ارزشمندتر می‌شود البته عدم توازن نیز هست قبل از انقلاب کمتر آیت‌الله طالقانی در معرض دوربین بودند که دو دلیل دارد نخست اینکه خبرنگاران دسترسی نداشتند و هنوز ایشان به شخصیت فراگیر تبدیل نشده بود.

بنابراین خیلی در معرض دوربین‌ها نبود دلیل دوم این بود که علاقمند نبودند افراد دیگر با او عکس بگیرند چون برای خودشان دردسرساز می‌شد و مدارک ساواک محسوب می‌شد.

اما بعد از انقلاب، آیت‌الله طالقانی به عنوان یکی از رهبران تراز اول انقلاب مطرح شده بود برای همین خبرنگاران و عکاسان بین‌المللی بسیار از ایشان عکس گرفتند عکس‌های خیلی زیاد از ایشان است که هنوز دسترسی پیدا نکردیم.

طالقانی: دو تا عکس از خبرگزاری فرانسوی گرفتیم قرار بود پولی به آنها پرداخت کنیم که به خاطر عدم پیوستن به قانون کپی‌رایت پرداخت نشده است.

* عکس‌های که فامیلتان گرفته و به شما نداده است را چگونه می‌توانید از انحصار خارج می‌کنید؟

بینیم چه اندازه زور ما می‌رسد.

* زور قانونی:

نه زور شخصی.

* از بستگان درجه یک شما که نیستند؟

از بستگان نیز است.

* آقای کائینی انتشار عکس علاوه بر کتاب در رسانه چقدر اهمیت دارد؟

متأسفانه الان حالتی پیش آمده است در رسانه‌ها اعم از مکتوب و مجازی مردم فرصت و علاقه به خواندن مطلب ندارند. بهترین مقاله را نمی‌توانند بخوانند اما شما یک عکس گویا را در رسانه‌های اجتماعی بگذارید در مدت کوتاهی بسیاری می‌پسندند و به اشتراک می‌گذارند.

طالقانی: من مطالب طولانی را نمی‌خوانم.

کائینی: تأثیر عکس بیشتر است من متأسفم که فرهنگ مطالعه مردم ضعیف شده است. اما عکس بازتاب بیشتری دارد معمولاً

عکس را می‌بینید تیراژ کتاب به ۴۰۰ تا ۵۰۰ نسخه تبدیل شده است.

* چاپ هم دیجیتالی است

طالقانی: کتاب با چاپ ۲۵۰ عدد نیز منتشر می‌شود.

کائینی: یک دوره‌ای تفسیر قرآن آیت‌الله طالقانی ۱۰ هزار تا چاپ می‌شد و حتی اوایل انقلاب ۵ هزار تا منتشر می‌شد و مردم رو دست می‌برند و اکثر کتابخانه‌های شخصی به خصوص در تهران کتاب «پرتوی از قرآن» آقای طالقانی موجود است.

طالقانی: پرتوی از قرآن در آن شرایط خاص نوشته شده است و ویراستاری نشده است. اما برخی از جوانان می‌رسند می‌گویند در کتابخانه شخصی ما ۵ جلد تفسیری از قرآن نوشته ایت‌الله طالقانی است.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۶۳۴/پاسخ-فرزند-آیت-فرزند-پاسخ-۲۲۶۳۴>